

Kan daglig verksamhet vara olaglig konkurrens?

SVT Nyheter Väst berättade i oktober att en kaféägare i Mellerud klagat på att kommunen snedvrider konkurrensen genom att man driver tre kaféer där personalen har daglig verksamhet enligt LSS.

Det är en fråga som ofta kommer upp: Får daglig verksamhet utföra arbete som innebär att man erbjuder tjänster (och ibland varor) till lägre priser än vad som hade varit fallet om det varit en privat verksamhet?

Försökt lösa problemet

Kommunernas dagliga verksamheter har försökt lösa det genom att bara erbjuda tjänster på ställen där ingen annan vill etablera sig och genom att hålla marknadsmässiga priser. Men ibland, som i Mellerud, kan det inte hjälpas att man konkurrerar om kunder på olika villkor.

Det är 3 kap. 27 § i Konkurrenslagen som reglerar detta. Där står:

Staten, en kommun eller ett landsting får förbjudas att i en säljverksamhet ... tillämpa ett visst förfarande, om detta

1. snedvrider, eller är ägnat att snedvrida, förutsättningarna för en effektiv konkurrens på marknaden, eller

2. hämmar, eller är ägnat att hämma, förekomsten eller utvecklingen av en sådan konkurrens.

Förbud får inte meddelas för förfaranden som är försvarbara från allmän synpunkt.

En kommun eller ett landsting får även förbjudas att bedriva en viss säljverksamhet i fall som avses i första stycket. En sådan verksamhet får dock inte förbjudas, om den är förenlig med lag.

Det framgår också av Konkurrenslagen att samma regler gäller för privata vårdbolag som bedriver daglig verksamhet som är skattefinansierad.

Det offentliga ändamålet väger tyngre

Konkurrensverket eller ett företag kan väcka talan mot kommunen vid Patent- och marknadsdomstolen om man upplever oschyst konkurrens. Men om det rör sig om en daglig verksamhet lär man inte ha någon framgång. Konkurrensverket förtydligar innebörden i paragrafens något snåriga formulering:

”Vid förfarandeförbud ska domstol väga det offentliga ändamålet med ett konkurrensbegränsande beteende mot konkurrensintresset. Om domstolen anser att det offentliga ändamålet med ett beteende ska väga tyngre än konkurrensintresset är det konkurrensbegränsande beteendet försvarbart och får inte förbjudas.”

Hittills har inte heller något företag av konkurrens-skäl kunnat stoppa en verksamhet som bedrivits av den kommunala dagliga verksamheten.

Kan vara lugn

Peter Delden på Konkurrensverket menar ändå att kommunerna bör vara försiktiga med verksamheter som uppenbart snedvrider konkurrensen.

– Det är viktigt att ha en dialog med lokala näringsidkare, säger han.

Samtidigt tror han att Konkurrensverket skulle ha svårt att driva frågan till domstol med stöd av nuvarande regler.

Så Sophia Vikström, kommunchef i Mellerud, kan vara lugn. Daglig verksamhet kan fortsätta med att servera kaffe till medborgarna i Mellerud. Så här säger Sophia Vikström till SVT:

– Vi har haft daglig verksamhet där i flera år. För de som jobbar där betyder det jättemycket och handlar om personer som befinner sig långt ifrån arbetsmarknaden som på detta sätt blir en del av samhället och det tycker jag är superviktigt.

*Hans Hallerfors, Redaktör
Tidskriften Intra*

